

Merkinės krašto muziejaus

2023 METŲ

A T A S K A I T Ų R I N K I N Y S

2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

BENDROJI DALIS

Merkinės krašto muziejus (toliau – Muziejus) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, kaupianti, sauganti, tirianti, eksponuojanti, konservuojanti, restauruojanti ir populiarinanti regioninės svarbos materialines ir dvasines kultūros vertybes bei meno objektus, vykdanči muziejų veiklą ir užtikrinanti valstybinių muziejininkystės programų ir Varėnos rajono savivaldybės sprendimų muziejų klausimais įgyvendinimą rajone.

Savo veiklą Muziejus grindžia nuostatais, patvirtintais Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. rugpjūčio 30 d. sprendimu Nr. T-X-105 „Dėl Merkinės krašto muziejaus nuostatų patvirtinimo“ ir kasmet tvirtinamais veiklos planais.

Muziejaus buveinė – S. Dariaus ir S. Girėno a. 1, Merkinės mstl., Merkinės sen., 65336 Varėnos r. sav., tel. 8 310 39 136, el. p. muziejusmerkine@gmail.com.

Muziejus turi tris struktūrinius padalinius: Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinį muziejų (adresas: V. Krėvės g. 3, Subartonių k., Merkinės sen., 65332 Varėnos r. sav.); Perlojos istorijos muziejų (adresas: Perliaus g. 22, Perlojos k., Varėnos sen., 65372 Varėnos r. sav.); Dainavos apygardos partizanų memorialinį muziejų (adresas: Seinų g. 8A, Merkinės mstl., Merkinės sen., 65338 Varėnos r. sav.) su Memorialu Dainavos apygardos partizanams atminti (adresas: Mokyklos g. 7, Merkinės mstl., Merkinės sen., 65338 Varėnos r. sav.).

Muziejuje patvirtinti 7 etatai. Dirbo 7 darbuotojai, iš jų – 1 administracijos, 5 – muziejininkai ir 1 pagalbinio personalo.

Muziejus atlieka šias funkcijas:

- teikia muziejų lankymo ir muziejinės edukacijos viešąsias paslaugas;
- kaupia ir saugo savivaldybės ir (ar) regiono, kurių teritorijoje veikia, kultūrą atspindinčias ir vietos bendruomenei reikšmingas muziejines vertybes;
- organizuoja ir tvarko sukauptų muziejinių vertybių apskaitą;
- vykdo sukauptų muziejinių vertybių konservavimą ir restauravimą Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka;
- vykdo sukauptų muziejinių vertybių skaitmeninimą;

- vykdo muziejinės komunikacijos veiklas;
- įgyvendina muziejinės edukacijos veiklas, sudarančias sąlygas formaliajam ir neformaliajam švietimui;
- įgyvendina asmenims su negalia skirtas veiklas ir prie visuomenės psichosocialinės ir dvasinės gerovės kūrimo prisidedančias veiklas;
- savarankiškai ar bendradarbiaudami su mokslo ir studijų institucijomis, mokslinių tyrimų įstaigomis ar mokslininkais vykdo muziejaus rinkinių mokslinius ir kitus tyrimus;
- įgyvendina nacionalinius, tarptautinius, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitų bendradarbiavimo programų finansavimo projektus muziejų plėtros, kultūros, turizmo, visuomenės psichosocialinės ir dvasinės gerovės srityse;
- dalyvauja Europos ir pasaulio muziejų tarptautinių tinklų veikloje, vykdo bendras veiklas su kitomis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, veikiančiomis muziejų srityje;
- rengia metines veiklos ataskaitas ir teikia jas įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai;
- kultūros ministro nustatyta tvarka teikia statistinius duomenis apie muziejaus veiklą Kultūros ministerijai.

2023 m. Merkinės krašto muziejus sėkmingai vykdė jam steigėjo nustatytas funkcijas ir užduotis visose muziejaus veiklos srityse. Muziejų ir jo struktūrinius padalinius aplankė 5 845 lankytojai (2022 m. 5835). Iš jų – 1 379 apsilankė V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje (2022 m. 1 760; 2021 m. – 1 359) ir 797 Perlojos istorijos muziejuje (2022 m. – 306; 2021 m. – 171). Tarp lankytojų per 140 užsienio valstybių piliečių (2022 m. – 80). Aktyviai dalyvauta organizuojant Muziejaus ir Merkinės miestelio bendruomenės renginius, iškilmingai paminėtos V. Krėvės-Mickevičiaus 141-osios gimimo metinės, taip pat Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos metinės. Itin aktyviai bendradarbiauta su kitais muziejais, švietimo įstaigomis, Lietuvos kariuomene bei Senovės dienų festivalio „Sąmanos“ organizatoriais. Didelio dėmesio Muziejaus veiklos sulaukė iš vietos ir nacionalinės žiniasklaidos, vykdyta šviečiamoji, edukacinė veikla. Pravesta 123 pažintinės ekskursijos ir edukaciniai užsiėmimai, iš jų 35 Subartonyse, 18 Perlojoje.

Buvo tęsiamas darbas eksponatų apskaitos srityje.

MUZIEJAUS RINKINIAI

Muziejuje ir toliau buvo vykdoma eksponatų apskaita. Iš viso saugomi 5 516 eksponatai. Pagrindiniame fonde saugomi 3 596 eksponatai, pagalbiniam fonde – 1 920 eksponatų.

Įsigytų ir suinventorizuotų 2023 m. eksponatų skaičius: pagrindiniame fonde 2 vnt., pagalbiniam fonde 594 vnt. Iš viso – 596 vnt. Eksponatų inventorizavimas per ataskaitinius metus: pagrindiniame fonde – 2 vnt. Pagalbiniam fonde: liturgijos rinkinys – 2 vnt., raštijos rinkinys – 53 vnt., archeologijos rinkinys – 502 vnt., istorijos rinkinys – 11 vnt., ginklų rinkinys – 4 vnt., gamtos rinkinys – 12 vnt., fotografijos rinkinys – 9 vnt., memorialiniai daiktai – 1 vnt.

Per ataskaitinius metus nurašytų eksponatų nebuvo. 2023 m. įvertinti tikraja verte filokartijos rinkinio pagalbinio fondo 68 eksponatai. Būtinų konservuoti ir restauruoti Muziejaus rinkiniuose saugomų eksponatų skaičius 25 vnt. Per ataskaitinius metus restauruota ir konservuota Muziejaus eksponatų nebuvo. Išsiųsti 2 raštai Alytaus kraštotyros muziejui ir Kauno Maironio literatūros muziejui dėl deponuotų eksponatų būklės. Surašyti: 1 vertinimo tikraja verte aktas, 19 eksponatų priėmimo–perdavimo aktų, 6 archeologijos radinių priėmimo aktai.

EDUKACINĖ VEIKLA

Muziejus siūlo 27 edukacines programas. Per ataskaitinius metus naujai parengtos 19 edukacinių programų įvairaus amžiaus grupėms, pradedant pačiais mažiausiais. Gausus siūlomų edukacijų skaičius sietinas su tuo, kad Muziejuje įsteigtas rinkinių saugotojo-edukatoriaus etatas.

Edukacinės programos:

- Merkinės krašto muziejuje: „Dingusio miesto beiėškant“; „Atstatykime Merkinės rotušę kartu“; „Merkinės pilis ir jos gynėjai“; „Vienaragio paslaptis. Merkinės herbas“; „Merkinės miestelio paminklai – istorijų pasakotojai“; „Saulės sodai“; „Carinės Rusijos represijų padariniai Merkinėje“; „Rinkinių saugotojau, ką gi tu veiki?“; „Vieno daikto istorija“; „Laiškai karaliui“; „Karaliaus miestas“; keramikos studija: „Keptuvė su kojelėm“; keramikos studija: „Koklių ornamentika“; amatininko dirbtuvės – „Šimtamyliai mano batai“; grafikos dirbtuvėlės – „Atviruko su Merkinės miesto simbolika gamyba“; „Partizano dienoraštis“; „Merkinės mūšis“; „Vanago kovų takais“; „Veiklos patiemis mažiausiem“; „Dingęs štetlas“.

- Perlojos istorijos muziejuje: „Perlojos bažnyčios paslaptys“; „Senovės šešėliai Perlojoje“.
- V. Krėvės Mickevičiaus memorialiniame muziejuje: „Skerdžiaus Lapino arbatos edukacija“; „Kiškio pyragas su Antanuku“; „Pasaka anūkams su močiute“; „Senas lagaminas pasakoja“; „Vinco Krėvės gyvenimo ir kūrybos kelias“.

PROJEKTINĖ VEIKLA

2023 m. Merkinės krašto muziejus parengė ir pateikė 5 paraiškas projektų finansavimui: 3 paraiškos Lietuvos kultūros tarybai (finansuoti 2 projektai), 1 paraiška Varėnos r. sav. administracijai (finansuotas), 1 paraiška Centrinei projektų valdymo agentūrai (dėl vad. Vazos namo, nefinansuotas).

Muziejaus įgyvendinti projektai:

- Projektas *Dainavai – 770. Renginiai Merkinėje ir Subaronyse*. Lietuvos kultūros tarybos skirtas finansavimas – 5 000 Eur. Projektu siekta prasmingai paminėti Dainavos 770-ąsias sukakties metines Merkinėje ir Subaronyse bei sudaryti sąlygas visuomenei naujai atrasti skirtingus Dainavos vardo kontekstus, simbolius, prasmes, istorijas ir asmenybes bei taip stiprinti vietos identitetą. Renginiai buvo skirti plačiajai visuomenei, taip pat siekta įtraukti vietos bendruomenes, menininkus, taip pat visos Lietuvos jaunimą per patarlių ir piešinių konkursus Krėvės kūrybos motyvais. Didelio susidomėjimo ir daug teigiamų atsiliepimų sulaukė Šarūno sosto įrengimas ant Merkinės piliakalnio, o antrus metus iš eilės vykęs V. Krėvės-Mickevičiaus literatūrinės premijos konkursas dar kartą suaktualino Krėvės palikimą. Kartu paminėtas Klaipėdos prijungimo 100-ietis ir paskaitoje Perlojoje nušviestas vietos dzūkų indėlis į sukilimo sėkmę.

Šarūno sostas ant Merkinės piliakalnio

- Projektas ***Merkinės pilis. 1377-ieji. Virtualios realybės eksponato sukūrimas. Interaktyvaus žaidimo sukūrimas.*** Lietuvos kultūros tarybos skirtas finansavimas – 17 000 Eur. Sukurtas Merkinės pilies virtualios realybės eksponatas, nukeliantis Muziejaus lankytoją į 1377 metus. Žaidžiantysis nukeliamas į vieną iš Merkinės pilies kuorų, kuriame tampa vienu iš Merkinės pilies gynėjų, galinčių pilies gynybai panaudoti įvairius to meto ginklus: kardą, kirvį, lanką (ypač smagu šaudyti iš lanko!). Kadangi žaidime vaizduojamas konkretus 1377 metų įvykis, kryžiuočių žygis pro Merkinę, žaidėjas pro kuoro langus turi galimybę stebėti kryžiuočių vystomą Merkinės pilies puolimą. Pažvelgęs žemyn atpažins Stangės upelio slėnį, o kairėje pamatys tykiai sruvenantį Nemuną ir pilies kalnus jungiantį tiltą. Virtualaus eksponato įžangoje trumpai papasakojama Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Kryžiuočių ordino karo istorija bei Merkinės vieta šiame kare. Toliau vystoma keleto minučių interaktyvi patirtis, kuri sukelia ypač daug emocijų tiek žaidėjui, tiek jį stebintiems žmonėms. Žaidimo epilogė žaidžiantysis nukeliamas į šias dienas, kur iš paukščio skrydžio gali stebėti dabartinį Merkinės piliakalnio vaizdą. Šis, Lietuvos kultūros tarybos lėšomis finansuotas ir Varėnos r. savivaldybės kofinansuotas projektas iš Muziejaus lankytojų sulaukė daugybės teigiamų atsiliepimų. Žaidžia ir maži, ir dideli. Visiems tai kažkas nauja ir neįprasta, o Muziejui tai būdas pristatyti Merkinės ir mūsų valstybės istoriją. Žaidimas prieinamas Merkinės krašto muziejuje. Virtualios realybės patirtis demonstruota 2023 m. Grybų šventėje Varėnoje bei Senovės dienų festivalyje „Samanos“ Merkinėje.

- Projektas *Žmogaus pavasaris ateina tyliai. Laiškai iš kaimo. IV-oji knyga. Aut. Henrikas Gudavičius ir Algimantas Černiauskas.* Varėnos r. sav. skirtas finansavimas – 1 500 Eur. Projektu atlikti parengiamieji darbai gamtininko, rašytojo ir kraštotyrininko Henriko Gudavičiaus bei fotomenininkų Algimanto ir Mindaugo Černiauskų knygai „Žmogaus pavasaris ateina tyliai. Laiškai iš kaimo“. Atlikti knygos sudarymo, redagavimo ir maketavimo darbai. Kartu pateikta paraiška Lietuvos kultūros tarybai dėl 2024 m. spaudos darbų finansavimo.

Tai bus jau ketvirtoji laiškų iš kaimo dalis, kurioje persipina mūsų krašto gamtos grožio adoracija, žmonių istorijos bei tradicijų kultūros puoselėjimas, ekologinis mąstymas ir filosofinės kasdienybės įžvalgos. 2019 metais autorių duetas už sukauptus lietuvių etninės kultūros šaltinius ir jų sklaidą, tradicinės gamtojautos raišką kūryboje, Dainavos krašto savimonės ugdymą buvo pagerbti Nacionaline Jono Basanavičiaus premija. Premija autoriams skirta ir už ankstesnes dvi knygas („Laiškai iš kaimo“ (2014) bei „Klaidžioja kažkas prie Krūčiaus“ (2018)). Nuo 2009-ųjų šie tekstai bei fotografijos publikuojami portale www.bernardinai.lt sulaukia didelio skaitytojų susidomėjimo, o išleistų knygų tiražai – jau išplatinti.

RENGINIAI

2023 m. Muziejaus (arba kartu su partneriais) organizuoti renginiai:

- Sausio 13 d. Laisvės gynėjų dienos minėjimas Merkinėje. Filmo „Bučiuoju, Juozas“ peržiūra, susitikimas su filmo autorė Agne Zalankaite.
- Vasario 16 d. Perlojos istorijos muziejuje paminėtos Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos ir paskutinio perlojiškių mūšio 100-osios metinės. Pranešimą ta tema skaitė VDU dėstytojas Sigitas Lūžys.
- Vasario 16 d. Merkinėje Žygimantas Buržinskas skaitė pranešimą: „Atgimusioje Lietuvoje – atgimusi Merkinė: miesto gyvenimas 1918–1940 m.“.
- Kovo 17 d. Perlojos istorijos muziejuje atidaryta Gintaro Turonio fotografijų paroda „Varėnos krašto atspindžiai“.
- Gegužės 5 d. Dubičių kaime buvo iškilmingai paminėtos 1863–1864 m. sukilimo 160-osios metinės bei pagerbtas 1863 m. sukilimo prieš carinę Rusiją dalyvių – Liudviko Narbuto ir jo bendražygių – atminimas.

- Gegužės 12 d. Subartonyse, Vinco Krėvės – Mickevičiaus memorialiniame muziejuje, vyko Dainavos krašto mokyklų patarlių konkursas, skirtas tautosakos rinkėjo Vinco Krėvės – Mickevičiaus atminimui.

- Gegužės 18 d. Merkinėje, Subartonyse ir Perlojoje paminėta Tarptautinė muziejų diena. Įvyko Pietų Lietuvos muziejininkų susitikimas, kuriame dalyvavo per 100 muziejininkų iš pietų Lietuvos.

- Birželio 7–8 d. Perlojos istorijos muziejuje įvyko mokymai „Margi audimo raštai: tekstiliniai laišakai mūsų kartai“.

- Birželio 14 d. akcija „Tylos valanda Merkinės kryžių kalnelyje“.

- Birželio 16 d. vyko filmų „Poetas“ ir „Marija“ peržiūra, susitikimas su kūrėjais. Renginys skirtas Gedulo ir vilties dienai paminėti.

- Birželio 17 d. dalyvavome renginyje „Gyvosios istorijos savaitgalis Kasčiūnuose“, kur pristatėme virtualios realybės eksponatą „Merkinės mūšis“.

- Birželio 17 d. Perlojos istorijos muziejuje įvyko renginys, skirtas Muziejaus įkūrėjui Antanui Volungėnui.

- Birželio 18 d. organizuotas renginys „Koncertai Burmistriui“ ir ekskursija.

- Birželio 30 d. Muziejuje įvyko susitikimas su Europos Parlamento nariu Liudu Mažyliu. Profesorius skaitė paskaitą „Iššūkiai mūsų tautai prieš 100 metų ir dabar“.

- Liepos 6 d. suorganizuotas Lietuvos valstybės dienos minėjimas. Ant Merkinės piliakalnio atidengtas „Šarūno sostas“.

- Liepos 28 d. Merkinėje atidaryta Ramūno Vaitkaus karikatūrų paroda „Karui – ne!“, skirta karo Ukrainoje temai.

- Rugpjūčio 11 d. V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje pristatyta Dianos Lukošūnaitės karpinių paroda „Dainavos senų žmonių padavimai“.

- Rugpjūčio 19 d. dalyvavome Senovės dienų festivalyje „Samos“ Merkinės dvarvietėje. Žygimantas Buržinskas skaitė pranešimą apie Senovės dienas 1935 m. Demonstruotas virtualios realybės žaidimas „Merkinės pilis“.

- Rugsėjo 3 d. organizuotas renginys „Koncertai Burmistriui“ ir ekskursija.

- Rugsėjo 10 d. dalyvavome Merkinės kiemelyje Grybų šventės Varėnoje metu.

- Spalio 10 d. Vilniaus miesto muziejuje Žygimantas Buržinskas dalyvavo pirmajame pokalbių ciklo „Pokalbiai prie arbatos | Kaip turi atrodyti miesto muziejaus nuolatinė ekspozicija?“ renginyje atstovaudamas Merkinės krašto muziejų.

- Spalio 19 d. Merkinėje ir V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje Subartonyse įvyko V. Krėvės 141-ųjų gimimo metinių minėjimas. Rytinėje konferencijoje pranešimus skaitė: profesorius Vykintas Vaitkevičius, doc. Šviesė Čepliauskaitė, Merkinės krašto muziejaus direktorius Žygimantas Buržinskas. Popietinėje dalyje rašytojui Donaldui Kajokui buvo įteikta antroji V. Krėvės-Mickevičiaus literatūrinė premija.

- Spalio 30 d. Muziejus, kaip parodos partneris, dalyvavo parodos „SUNAIKINTAS. Unitų architektūros paveldas Vilniuje“ atidaryme Vilniaus rotušėje. Muziejaus direktorius Žygimantas Buržinskas buvo ir šios parodos kuratoriumi.

- Lapkričio 11 d. Perlojos istorijos muziejuje įvyko Sigito Lūžio paskaita „Perlojos respublika – kaip bažnyčios statytojai tapo savivaldos kūrėjais”.

- Gruodžio 6 d. Žygimantas Buržinskas dalyvavo renginyje „Kauno uostamiesčio kontūrai“ LAS Kauno skyriuje pristatęs Merkinės laivo-vytinės rekonstrukciją bei dalyvavo diskusijoje apie istorinę laivybą.

- Gruodžio 7 d. bendrai organizuota Merkinės Kalėdų eglės įžiebimo šventė.

- Gruodžio 16 d. V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje Subartonyse atidaryta tautodailininkės Saulės Lazarevičienės darbų paroda.

RYŠIAI SU VISUOMENE IR TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

2023 m. Merkinės krašto muziejus aktyviai bendradarbiavo su įvairiomis įstaigomis, organizacijomis, fiziniais ir juridiniais asmenimis. Aktyviai veikė socialiniuose tinkluose, skleisdamas informaciją apie Muziejaus veiklą, renginius, projektus, atradimus.

Buvo nuolat atnaujinama Muziejaus interneto svetainės informacija (pakeistas dizainas, sukurtas naujas Muziejaus logotipas), taip pat bendrauta su vietos, regionine ir nacionaline žiniasklaida. Muziejaus sekėjų socialiniame tinkle *Facebook* skaičius per metus padidėjo nuo 3 747 iki 4 100 asmenų. Perlojos istorijos muziejaus veiklą seka 972 (2022 m. – 896), o V. Krėvės-Mickevičiaus memorialinio muziejaus – 1 100 asmenų (buvo 914).

Muziejaus *Youtube* kanale paskelbti 7 nauji įrašai įvairia tematika (iš viso – 133). 2023 m. Muziejaus įrašai *Youtube* kanale peržiūrėti 26 439 kartus. Žiūrėjimo laikas 2 800 valandų. Bendras Muziejaus *Youtube* kanalo prenumeratorių skaičius yra 318 (2022 m. buvo 227) asmenų. *Facebook* kanale paskelbta daugiau nei 300 pranešimų, iš jų – 33 Perlojos istorijos muziejaus ir per 50 V. Krėvės-Mickevičiaus memorialinio muziejaus kanale.

Muziejaus darbuotojai dalyvavo filmavimuose kuriant reportažus įvairiomis Merkinės, Perlojos istorijos, Krėvės asmenybės temomis. Apie Muziejų reportažus kūrė LRT („Vasara prie piliakalnio“, „Istorijos detektyvai“, „Atrask Lietuvą“ ir kiti), delfi.lt, Danielius.net, Bernardinai.lt ir kiti portalai. Daug dėmesio sulaukė V. Krėvės-Mickevičiaus literatūrinės premijos įteikimo renginys.

Atskirai paminėtinas gegužės mėnesį įvykęs A. Ramanausko-Vanago paminklo išniekinimo atvejis, apie kurį reportažus kūrė įvairi šalies žiniasklaida. Kaip atsakas į nusikaltimą, visuomenės iniciatyva buvo pradėta vaizdo stebėjimo kamerų įrengimui aukų rinkimo akcija, per kurią suaukota per 9 000 Eur. Už šią sumą Muziejus Vanago skverelyje ir prieigose įrengė 6 stebėjimo kameras, pasirūpino visais tam reikalingais leidimais bei įranga.

Muziejaus darbuotojai patys aktyviai rengė straipsnius vietos ir regioninės žiniasklaidos priemonėse: Mindaugo Černiausko parengtas straipsnis „Naujos patirtys Merkinės krašto muziejuje“ (laikraštis „Merkio kraštas“, rugsėjo 23 d.; „Alytaus naujienos“ rugsėjo 26 d.), Marijos Lūžytės parengti straipsniai „Merkio kraštui“: „Perlojos savanoriai prieš 100 metų vadavo Klaipėdą ir... Anošali“; „Šįmet Perlojos muziejaus įkūrėjas būtų šventęs 100-metį“ (rugpjūčio 1 d.); „Perlojiškių viešas reikalas“ (lapkričio 21 d.); „Perlojos bažnyčios dekorui 80 metų“ (gruodžio 12 d.).

Muziejus aktyviai bendradarbiavo su Merkinės kultūros centru, Merkinės seniūnija, Varėnos r. savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriumi, Merkinės V. Krėvės-Mickevičiaus gimnazija, Lietuvos kariuomene. Paminėtina, kad Muziejus tapo dviejų didelių parodų Vilniuje partneriu: Merkinės rotušės varpas eksponuotas Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus parodoje „Svetimas tapęs savu: daugialypis meninio Vilniaus veidas“; taip pat bendradarbiauta su Kultūros paveldo departamentu kuriant parodą „SUNAIKINTAS. Unitų architektūros paveldas Vilniuje“.

2023 m. parengtas ir išleistas lankstinukas apie Lionginą Baliukevičių-Dzūką ir jo žūties vietą.

MATERIALINĖS BAZĖS GERINIMAS IR ŪKINĖS VEIKLOS VYKDYMAS

Merkinės krašto muziejus valdo 5 pastatus, tarp kurių ir 2023 m. Muziejui panaudos teise perduotas vad. Vazos namas Merkinėje. Šis pastatas, kaip ir Dainavos apygardos partizanų memorialinis muziejus, yra uždaryti dėl prastos būklės. 2023 m. buvo dėtos didelės pastangos Vazos namo tvarkybos darbų finansavimui gauti.

2023 m. vykdyta pastatų bei aplinkos priežiūra. Muziejaus darbuotojai prižiūrėjo ir Memorialą Dainavos apygardos partizanams atminti. Čia, už paramos lėšas, įrengti dar du betoniniai suoleliai. Vykdyta A. Ramanausko-Vanago ir Vladislovo Vazos skverelių priežiūra (čia, 2023 m. įrengtas naujas informacinis stendas). Subartonyse prižiūrėtas V. Krėvės kapas, Perlojoje – žymių perlojiškių kapai. Įsigyta nauja žoliapjovė.

2023 m. įvyko pirkimai nuotolinės saulės elektrinės įrengimui. Projektas bus užbaigtas 2024 m. pradžioje. 2023 m. įrengtas šilumos siurblys oras-oras Perlojos istorijos muziejuje.

PROBLEAMOS, POREIKIAI IR PERSPEKTYVOS

Didžiausias šių metų nusivylimas buvo tas, kad pateikę paraišką vad. Vazos namo tvarkybos darbams pagal Kultūros ministerijos 2021–2030 metų Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos pažangos priemonę „Tvarių prielaidų ir paskatų aktualizuoti paveldo vertybes sukūrimas“ poveiklę „Kultūros paveldo aktualizavimas ir įveiklinimas“, finansavimo negavome. Šio pastato sutvarkymas yra būtina sąlyga Muziejaus veiklos kokybės gerinimui. Numatoma, kad būtent šiame pastate iš buvusios cerkvės pastato persikels Merkinės krašto muziejus. Varėnos r. savivaldybės ir Muziejaus rūpesčiu 2021 m. parengtas pastato techninis projektas, gautas statybos leidimas.

Pastato sutvarkymas ir Muziejaus perkėlimas į naujas patalpas ateityje leistų išspręsti eilę problemų su kuriomis Muziejus susiduria šiandieną. Būtų sudarytos geresnės sąlygos Muziejaus lankymui, ekspozicijų išplėtojimui, renginiams, edukacijoms. Būtų pagerintos darbo sąlygos Muziejaus darbuotojams (Merkinės krašto muziejaus darbuotojai neturi savo darbo kabinetų).

Neturėdamas tinkamų patalpų, Muziejus turi ribotas galimybes įveikti sezoniškumą kalbant apie Muziejaus lankytojų srautus. Turima omenyje ne tik aktyvi edukacinė veikla, kuri

įmanoma tik turint tam pritaikytas patalpas ir įrangą bei edukatorių, bet ir keičiamų ekspozicijų salė, kurios šiai dienai Muziejus neturi. Muziejaus perkėlimas į istorinį pastatą minėtas problemas išspręstų, leistų Muziejaus veiklą pakelti į dar aukštesnį lygį.

Sutvarkius Dainavos apygardos partizanų memorialinį muziejų, į antrą aukštą būtų perkelti Muziejaus fondai, kurie šiandieną glaudžiasi Merkinės kultūros centro patalpose. Atlaisvintos patalpos leistų Merkinės kultūros centrui jas panaudoti savo reikmėms.

VADOVO INDĖLIS TOBULINANT ĮSTAIGOS ADMINISTRAVIMĄ

2023 metai buvo išskirtiniai Muziejaus veikloje, nes direktoriaus darbą birželio mėn. baigė Mindaugas Černiauskas, laikinai einančio Muziejaus direktoriaus pareigas iki konkurso perėmė Žygimantas Buržinskas.

Merkinės krašto muziejaus direktorius vadovauja Muziejaus veiklai, užtikrina tinkamą darbo organizavimą, patikėto turto ir finansų administravimą, kad būtų įgyvendinami biudžetinės įstaigos tikslai ir nustatytos funkcijos.

Kaip ir kasmet, Muziejaus direktorius pagal jam priskirtas pareigas rengė įstaigos metinį veiklos planą, biudžetą, ataskaitas steigėjui, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, statistikos departamentui. Rengė paraiškas projektinei veiklai (5 paraiškos), užtikrino sklandų projektų administravimą ir ataskaitų rengimą.

Per 2023 m. parengti 37 raštai savivaldybės ir kitoms įstaigoms, 20 įsakymų veiklos organizavimo ir 21 įsakymas personalo klausimais. Visus metus rengti darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, kurie buvo teikiami Biudžetinių įstaigų ir seniūnijų buhalterinės apskaitos skyriui. Teiktos *Sodros* ataskaitos per centralizuotą *Sodros* sistemą. Parengti 35 atsargų nurašymo aktai.

Siekiant rezultatų efektyvumo, užtikrintas racionalus ir taupus lėšų naudojimas. Muziejaus projektams vadovo pastangomis papildomai pritraukti apie 35 tūkst. eurų.

Svarbus Muziejaus vadovo indėlis siekiant, kad darbuotojai tinkamai atliktų savo pareigas. 2023 m. nustatytos veiklos užduotys (5 vnt.), atliktas 2022 m. užduočių darbuotojams įgyvendinimo įvertinimas, vertinimo rezultatai aptarti su kolegomis, organizuoti bendri pasitarimai Muziejui svarbiais klausimais.

Muziejaus direktorius kartu su kolegomis vedė dešimtis ekskursijų, bendravo su pavieniais interesantais, žiniasklaida, vedė ir organizavo Muziejaus renginius, rengė skelbimus,

prižiūrėjo ir tobulino Muziejaus aplinką, aktyviai atstovavo Muziejų įvairiuose susitikimuose ir darbo grupėse.

Direktorius

Žygimantas Buržinskas

2023 M. VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS MERKINĖS KRAŠTO MUZIEJAUS FINANSINĖ ATASKAITA

Merkinės krašto muziejus tvarkydamas buhalterinę apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas, vadovaujasi bendrais apskaitos principais. 2001 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos Buhalterinės apskaitos įstatymu Nr. IX-574, 2007 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu Nr.1212, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau VSAFAS), apskaitos vadovu patvirtintu 2020 m. rugsėjo 21 d. Varėnos raj. Muziejuje buhalterinė apskaita vedama naudojant „LABBIS4“ buhalterinę programą. 2023 m. finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis VSAFAS-ų reikalavimais.

Merkinės krašto muziejaus finansinių ataskaitų rinkinys parengtas 2023 metų gruodžio 31 dienos duomenimis. Visos operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami dvejybiniu įrašu didžiojoje knygoje.

Muziejaus darbuotojai rengė paraiškas projektiniam finansavimui. Įvairioms programoms parengtos 5 paraiškos. Finansavimas gautas ir įgyvendinti 3 projektai, kuriuos finansavo Lietuvos kultūros taryba ir Varėnos r. savivaldybės administracija. Pritraukto papildomo finansavimo suma 2023 m. sudarė 43 512,47 Eur (didžiausias rodiklis per pastaruosius trejus metus) – iš jų 22 000 Eur iš Lietuvos kultūros tarybos finansavimo programų, 1 500 Eur iš Varėnos r. savivaldybės dalinio finansavimo leidinių leidybai programos.

Gautos aukos iš fizinių ir juridinių asmenų Muziejaus veiklai, iniciatyvoms sudarė 12 840,34 Eur. Ypač aktyviai atsiliepta į kvietimą aukoti vaizdo stebėjimo kamerų su įranga įrengimui Vanago skvere ir prieigose bei skulptūros nuvalymui po vandalizmo akto (tam paaukota virš 9 000 Eur). Muziejaus pajamos – 7 172,13 Eur (2022 m. – 5 346,50 Eur). Muziejaus pajamų kilimas sietinas su naujais Muziejaus lankymo įkainiais, kurie pradėti taikyti nuo 2023 m. liepos 1 d. (lankytojų bilietų kainos kilo 0,50 Eur).

Didėjo ir steigėjo asignavimai, kurie panaudoti Muziejaus darbuotojų atlyginimams kelti bei Muziejaus veiklos finansavimui.

Finansiniai šaltiniai	2021 m. (tūkst. €)	2022 m. (tūkst. €)	2023 m. (tūkst. €)
Savivaldybės biudžetas	105,1	134,95	165,87
Savivaldybės biudžeto lėšos	100,7	129,6	158,7
Valstybės biudžeto lėšos	1,5	0	0
Biudžetinių įstaigų pajamos	2,9	5,35	7,17
Kiti finansavimo šaltiniai	45,72	45,35	34,84
ES paramos lėšos	-	-	-
Valstybės biudžeto lėšos	9,75	16,4	22,00
Paskolos lėšos	-	-	-
Kitų finansavimo šaltinių lėšos (parama)	35,97	28,95	12,84
Iš viso:	150,82	180,3	200,71

Finansavimas ir jo šaltiniai

Priedama:

1. 2023m. Finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamasis raštas
2. 2023m. Finansinės būklės ataskaita;
3. 2023m. Veiklos rezultatų ataskaita;
4. 2023m. Grynojo turto pokyčių ataskaita
5. 2023m. Pinigų srautų ataskaitos;

2023 METŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS

Biudžeto išlaidų sąmatos Savivaldybės biudžetui finansuoti patikslintų asignavimų planas ataskaitiniams metams - 158700,00 Eur. Panaudota asignavimų - 148834,16 Eur. Įvykdymas - 93,78 %. Biudžeto išlaidų sąmatos Savivaldybes biudžetui finansuoti (Aplinkos apsaugos programa) patikslintų asignavimų planas ataskaitiniam ketvirčiui - 25800,00 Eur. Panaudota asignavimų - 2044,88 Eur. Įvykdymas - 7,93 %. Biudžeto išlaidų sąmatos

Valstybės deleguotoms lėšoms finansuoti (Aplinkos apsaugos programa) patikslintų asignavimų planas ataskaitiniams metams - 5800,00 Eur. Panaudota asignavimų - 5784,13 Eur. Įvykdymas - 99,73 %. Biudžetinių įstaigų pajamų programos patikslintų asignavimų planas ataskaitiniams metams 6400,00 Eur. Panaudota asignavimų - 4873,27 Eur. Įvykdymas - 76,14 %. Gauti asignavimai panaudoti tikslingai, taupiai ir racionaliai, prisilaikant ekonominės klasifikacijos straipsniu. Biudžeto išlaidų sąmata neviršyta.

